

Тетяна Гуменюк
(Івано-Франківськ)

РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ У ЗАХІДНИХ ОБЛАСТЯХ УРСР В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ 1940-Х – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ 1980-Х РР. XX СТОЛІТТЯ: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У статті проаналізовано сучасні українські дослідження наукових здобутків українських філологів, історії розвитку українського мовознавства західних областей УРСР у другій половині ХХ століття. Виділено основні напрями досліджень, узагальнено науковий доробок вітчизняних вчених.

Ключові слова: західні області УРСР, українське мовознавство, наукові дослідження, діалектологія.

У часи розбудови незалежної Української держави, формування громадянського суспільства актуальним є дослідження питань історії українського мовознавства, у коло завдань якого входить окреслення закономірностей історичного розвитку філології, вивчення наукових здобутків, лінгвістичних праць українських дослідників мови другої половини ХХ століття.

За останні десятиліття видано серію біобібліографічних покажчиків, де зібрано матеріали про життєвий і творчий шлях, наукову діяльність видатних дослідників слов'янської філології В. Моторного, І. Свенціцького, К. Трофимовича [4; 13; 18]. У 1998 р. у Львові було видано біобібліографічний покажчик «Вчені кафедри слов'янської філології», куди включені праці вчених кафедри слов'янської філології, які безпосередньо працювали на ній у післявоєнні роки: Е. Воронецький, О. Грибовська, Л. Гумецька, М. Малярчук, С. Масляк, М. Онишкевич, М. Пушкар, І. Свенціцький, К. Трофимович, І. Шило [5]. У 2005 р. Інститут славістики Львівського національного університету імені Івана Франка видав тематичний покажчик опублікованих матеріалів із українського слов'янознавства [43]. Велику роль для розвитку української славістики відіграв науковий збірник «Проблеми слов'янознавства» (виходить з 1970 р.). В. Чорній у науковій розвідці, на основі аналізу п'ятдесяти випусків наукового збірника, подав описові дані тематики матеріалів, кількісні показники публікацій мовознавчої і літературознавчої проблематики [46].

Основні аспекти формування та здобутки львівської лексикографічної школи (центр української історичної лексикографії перемістився з Києва до Львова у 1958 р.) розглянула О. Кровицька [20; 21]. Наприкінці 1950-х рр., відзначила автор, у відділі мовознавства (тепер української мови) Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича розпочалося складання картотеки для створення словника староукраїнської мови XIV-XV століть, завершено яку у 1962 році. Протягом 1964-1974 рр. було укладено два томи словника. У 1978 р. словник був відзначений першою академічною премією ім. І. Франка [20, с.138-139]. На увагу заслуговує також праця О. Кровицької «Українська лексикографія: теорія і практика» [21]. Автор вмістила раніше опубліковані та неопубліковані статті, присвячені українській лексикографії, рецензії, досить детально проаналізувала бібліографічний покажчик класичної лексикографії, упорядкований Т. Кульчицькою. О. Кровицька відзначила, що автор покажчика дослідила, що після Другої світової війни до Львова потрапила картотека «Історичного словника українського язика», створена колективом під керівництвом проф. Є. Тимченка. Деякі матеріали цієї картотеки увійшли до канону джерел історичного словника української мови XVI – першої половини XVII ст., над яким плідно працювала група науковців відділу української мови Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України [21, с.161].

Розвиток філології у Львівському національному університеті, формування і діяльність

кафедри української словесності відобразили В. Височанський, Т. Салига [3; 40; 41]. До 145-річчя заснування кафедри української словесності у Львівському університеті був виданий збірник праць про актуальні проблеми історії, теорії та методології мовознавчих та літературознавчих досліджень [44]. Зокрема, М. Гнатюк висвітлив історію розвитку кафедри української мови, починаючи від 1944 року. З 1950 до 1973 рр. завідуючим кафедрою працював І. Ковалик. З його іменем пов'язана ціла епоха в житті мовознавчої школи львівських філологів, він був одним із творців львівської школи дериватології, автором близько 214 наукових праць. М. Гнатюк відзначив, що особливо плідними були успіхи І. Ковалика з проблем словотвору, морфології української мови, історичної фонології, лексикології і семасіології, ономастики, фразеології, історії мови, стилістики, культури мови, теорії мовознавства. У цей час на кафедрі працювали П. Коструба, Б. Кобилянський, Ю. Редько, І. Петличний, М. Шкільник та С. Криворучко. З 1974 р. кафедру очолив професор Т. Панько [9, с. 28-29]. Наукову діяльність вченого-мовознавця Ю. Редька проаналізували М. Гнатюк, Т. Кульчицька [10; 23]. М. Гнатюк висвітлив історію розвитку кафедри української мови Львівського національного університету ім. І. Франка від 1945 року. Щодо здобутків у галузі мовознавства, М. Гнатюк відзначив, що лінгвістичні праці Ю. Редька – золотий фонд української мовознавчої науки. Його фундаментальний «Словник сучасних українських прізвищ» (30 тисяч прізвищ) був першою в усьому слов'янському світі спробою дати комплексний антропологічний словник. Через тридцять років від часу створення, за фінансової підтримки НТШ в Америці, словник нарешті побачив світ [10, с. 584]. Після чорного для Львівського університету 1973 р., коли з його рядів позбулися, відзначив М. Гнатюк, найвидатніших національно свідомих учених старшого покоління, в тому числі і трьох професорів кафедри української мови І. Ковалика, Ю. Редька, І. Петличного, кафедра втратила значний науковий потенціал, наслідки чого були відчутні протягом довгого часу [10, с. 584]. З нагоди 100-річчя відомого мовознавця, професора Львівського національного університету, був укладений бібліографічний покажчик донькою Ю. Редька Т. Кульчицькою. Покажчик відобразив наукову спадщину Ю. Редька, праці з мовознавства, список неопублікованих творів, а також літературу про нього [47].

Історію функціонування у Львівському університеті мовознавчих полоністичних кафедр, котрі після Другої світової війни продовжили свій розвиток як кафедри слов'янської філології, науково-педагогічний доробок викладачів спробували дослідити А. Козицький та А. Кравчук [15]. До кінця 40-х рр. ХХ ст. в межах кафедри слов'янської філології, якою керував І. Свенціцький (1876-1956), сформувалося ядро фахівців – полоністів. Це були викладачі польської мови Л. Гумецька (1901-1988) і М. Онишкевич (1906-1971) та польської літератури Е. Воронецький (1886-1960) [15, с. 24]. Автори всебічно висвітлили склад кафедри слов'янської філології, мовні та літературні спецкурси, тематику наукових досліджень провідних вчених. Історичний розвиток кафедри слов'янської філології Львівського університету охарактеризував В. Моторний [30]. Історію наукового дослідження мови Івана Франка на кафедрі української мови Львівського університету від 40-х рр. ХХ ст. і до сьогодні, основні аспекти і проблематику франкознавчих лінгвістичних студій викладацького складу відстежив І. Ціхоцький [45].

Дослідженням історичної лексикографії займався Л. Полюга (з 1957 р. розпочав працювати у відділі мовознавства Інституту суспільних наук (тепер Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України). Наукові інтереси, процес дослідження проблем лексикології та стилістики, морфології, синтаксису, історичної та сучасної теоретичної та прикладної лексикографії, термінознавства і термінографії, діалектології Л. Полюгою проаналізувала У. Єдлінська [12]. Л. Полюга висвітлив ситуацію в українській історичній лексикографії 50-70-х рр., процес створення історичних словників української мови [33]. Вчений описав результати наукового дослідження Л. Гумецької, котра заклала теоретичні підвалини роботи над новим типом історичних словників. Професор Л. Гумецька вчинила своєрідний подвиг, відзначив Л. Полюга, побудувавши свій словник лише на пам'ятках ділового стилю, бо таким чином вона зуміла обійти тогочасну радянську цензуру. Уперше в українській історичній

лексикографії, відзначив Л. Полюга, здійснені статистичні підрахунки, що фіксують наявність того чи іншого слова в писемних пам'ятках, його значення, ті чи інші форми [33, с. 196-197].

Наукову діяльність М. Шкільника на кафедрі української мови у Львівському національному університеті ім. І. Франка (працював з 1953 р.) висвітлила О. Сербенська [42]. У спогадах О. Сербенська зупинилася на напрямках діяльності М. Шкільника, в основному на розробці проблемного навчання української мови в середній школі. Тематику наукових досліджень Т. Возного проаналізувала львівський мовознавець І. Ощипко [32]. Доктор філологічних наук Т. Возний 25 років пропрацював на кафедрі української мови Львівського національного університету. Автор детально зупинилася на наукових здобутках вченого в галузі ономастики, діалектології, педолінгвістики, склала бібліографічний список наукових праць.

Науковий шлях знаного історика української мови, дослідниці сучасної літературної мови Л.М. Коць-Григорчук висвітлив професор В. Німчук [31]. Зокрема В. Німчук відзначив, що у нашій епіграфічній спадщині після графіті наступне місце посідають дипінті на творах образотворчого мистецтва, зокрема на іконах. Вітчизняна лінгвістика має величезні досягнення завдяки жертівній праці доктора філологічних наук, професора Л.М. Коць-Григорчук. Вона є першопрохідницею в цій галузі науки України та певною мірою – в усій Східній Слов'янщині [31, с. 6].

Історичний розвиток української фразеології у другій половині ХХ ст. в західних областях УРСР висвітлила молода дослідниця Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського І. Ващенко [2]. Автор зупинилася на аналізі словника бойківських говірок М. Онишкевича. Наукові досягнення в українській діалектології М. Онишкевича дослідили Т. Колодинська, М. Лесів [16; 24]. Сучасний діалектолог Т. Ястремська детально проаналізувала лексикографічне опрацювання гуцульського говору. У другій половині ХХ ст. лексика бойківських говірок стала об'єктом зацікавлення М. Онишкевича, підставою його докторської праці слугував «Словник бойківських говірок» (1984 р.), який, на жаль, вийшов друком тільки після смерті автора. Автор відзначила, що словник став першою працею з діалектної лексикографії Бойківщини, створеної на наукових засадах [48, с. 77].

Історію кафедри української мови Чернівецького національного університету, розвиток лексики буковинських говірок висвітлив професор К. Герман [7]. Науковець описав наукову та дослідницьку діяльність В. Лимаренка, І. Чередниченка, В. Прокопенка, Н. Гуйванюк. На увагу заслуговує наукова розвідка Ю. Карпенка, Д. Бучка, Я. Редькви про історію ономастичних досліджень у Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича у післявоєнний період [14]. Ю. Карпенка ми по праву називаємо теоретиком і засновником української літературної ономастики. Він першим в українському мовознавстві розпочав вивчення стилістичних функцій топонімів. Вагому роль у творчості Ю. Карпенка, а разом і у становленні Чернівецької школи ономастики, відіграли наукові пошуки 1958-1963 років [14, с.109]. За даними бібліографічного покажчика, початок праці Ю. Карпенка над впровадженням ономастичних досліджень у Чернівецькому університеті можна віднести на 1958 рік. Певне пожвавлення, відзначають науковці, в ономастичних дослідженнях серед викладачів Чернівецького університету спостерігалось в кінці 70-х років. Так, викладачі кафедри загального мовознавства Д. Бучко, Г. Бучко і Р. Таїч узяли участь у роботі міжнародної ономастичної конференції «Перспективи розвитку слов'янської ономастики», яка відбулася в Москві у 1977 році. Тоді ж Д. Бучка було включено до складу делегації ономастів України на XIII Міжнародний ономастичний конгрес, що проходив у м. Кракові в 1978 році [14, с. 110].

Спадок праць з українського мовознавства чернівецької дослідниці Н. Гуйванюк проаналізували К. Герман, О. Кульбабська [8; 22]. Наукові досягнення І. Слинько в галузі мовознавства (зокрема історичного синтаксису), дослідження вченим проблем історії української мови проаналізувала професор Н. Гуйванюк [11]. У 1959 р. І. Слинько переїздить на Буковину і до 1994 р. працює у Чернівецькому університеті. З вересня 1963 р. він очолив кафедру української мови, якою незмінно завідував протягом двадцяти п'яти років. Н. Гуйванюк

відзначила, що І. Слинько був прекрасним організатором синтаксичної науки в Україні. Зокрема, він започаткував свою діяльність як завідувач кафедри української мови Чернівецького університету проведенням в 1965 р. Всеукраїнської наукової конференції з проблем синтаксису, на якій з доповідями виступили О. Мельничук, В. Ващенко, І. Чередниченко [11].

У 2007 р. Тернопільським національним педагогічним університетом було видано бібліографічний покажчик про основні біографічні відомості та напрями наукової діяльності відомого філолога Р. Гром'яка [34].

Рецензований аналіз праці Д. Бучка «Походження назв населених пунктів Покуття» зроблено О. Кровицькою [19]. У праці вперше, відзначила О. Кровицька, в українському мовознавстві встановлено всі топонімні моделі Покуття в хронологічному плані [19, с. 565].

Здобутки в українській діалектології уродженця Рівненщини, випускника Варшавського університету, професора Г. Шила висвітлив І. Сабадош [38]. Автор відзначив, що найвагомими здобутками, опублікованими за життя, були кандидатська дисертація «Палатограми звуків української мови і система фонем української мови» (1948 р.) і докторська дисертація «Південно-західні говори на північ від Дністра». Остання розвідка побачила світ окремим виданням (Львів, 1957 р.) і до сьогодні залишається «однією з найгрунтовніших монографічних праць в українській діалектології». Вона базується на великому фактичному матеріалі, який зібрав у 293 населених пунктах Львівської, Тернопільської, Волинської, Рівненської та Івано-Франківської областей, переважно експедиційним методом, значною мірою сам автор [38, с. 145]. І. Сабадош проаналізував структуру «Наддністрянського регіонального словника», котрий вийшов у серії «Діалектологічна скриня», започаткованій львівськими діалектологами відділу української мови академічного Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича [38, с. 145].

Досліджуючи історичний розвиток української антропоніміки, І. Корнієнко проаналізувала науковий доробок в цій галузі Л. Гумецької, І. Ковалика, Ю. Редька та інших відомих мовознавців [17]. Автор відзначила, що як окрема повноцінна галузь українського мовознавства, антропоніміка сформувалася тільки на кінець 1960-х років. Починаючи з другої половини ХХ ст. розвиток східнослов'янської антропоніміки загалом набуває широкого розмаху. Ономастика, котра раніше виконувала функції лише допоміжної дисципліни, стає складовою частиною лінгвістики. 1970-80-ті рр. характерні активізацією спостережень над ономастичними та антропологічними фактами як джерелами для вивчення складних процесів мовних контактів – румунські та угорські елементи в антропонімії Буковини – Л. Кракалія; дослідження субстратних і сеперстратних явищ під час аналізу лексичної ономастичної системи – В. Русанівський, К. Цілуйко; російсько-українсько-білоруські паралелі в антропонімії та явища мовної інтерференції. – І. Сухомлин [17]. Наукове значення мають лінгвогеографічні та діалектологічні аспекти розвитку антропоніміки у працях С. Бевзенка, Й. Дзендзелінського, В. Німчука, П. Чучки [17].

Наукову діяльність закарпатського мовознавця І. Чередниченка проаналізувала А. Галас [6]. Наукову спадщину закарпатських мовознавців С. Бевзенка, В. Добоша, В. Лавера, В. Німчука, М. Грицака висвітлили П. Лизанець та І. Сабадош [25; 26; 27; 35; 36; 37; 39]. Досягнення в історії української граматики закарпатського професора С. Бевзенка проаналізував О. Боднар [1]. Автор відзначив, що наукова монографія «Історична морфологія української мови. Нариси із словозміни та словотвору» (1960 р.) містила глибокий науковий аналіз морфологічних процесів, що відбувалися в українській мові протягом багатьох століть [1, с. 13]. Стан дослідження закарпатських говірок у другій половині ХХ ст. та досягнення П. Лизанця у дослідженні українсько-угорських міжмовних контактів, українській та угорській діалектології, лексикографії, фразеології та лінгвогеографії висвітлила О. Миголинець [28; 29]. Зокрема, автор відзначила, що для дослідження українських говорів Закарпаття учений укладає програму – питальник (перша частина вийшла друком у 1976 р., 2 частина – у 1985 р.). Збір та опрацювання мовного матеріалу дали змогу побачити світ трьом томам «Атласу українських

говорів Закарпаття», в якому вперше подано класифікацію угорських говорів Закарпаття. В Атласі вміщено 1215 лінгвістичних карт, у тому числі і 12 зведених. Тритомний Атлас П. Лизанця є фундаментальним і єдиним у своєму роді дослідженням міждіалектного контактування в лінгвогеографічному плані [28, с. 184].

Таким чином, в останні десятиліття новими дослідженнями та інтерпретаціями поповнилася історія українського мовознавства західних областей УРСР в другій половині ХХ століття. Провідні вчені-філологи, мовознавці зняли ідеологічні нашарування попередніх дослідницьких праць, об'єктивно висвітлили основні напрями розвитку лінгвістики, наукові досягнення українських філологів зазначеного періоду.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Бондар О.І. Проблеми історичної морфології професора С.П. Бевзенка «Історична морфологія української мови» / О.І. Бондар // Записки з українського мовознавства: збірник наукових праць. – Одеса, 2005. – Вип. 16. – С.12-20.
2. Ващенко І.А. Особливості подання та способи тлумачення значень фразеологічних одиниць у «Словнику бойківських говірок» М.Й. Онишкевича / І.А. Ващенко // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия «Филология». – том 19 (58). – 2006. – №3. – С.20-23.
3. Височанський В. 160-ліття кафедри української словесності у Львівському університеті / В. Височанський // Слово і Час. – 2008. – №10(574). – С. 3-5.
4. Володимир Моторний / [Укладач Л.М. Панів; Наук. ред., автор передм. І.О. Денисюк; Відп. за вип. Г.М. Домбровська; Б.З. Якимович]. – Львів: ЛДУ ім. Івана-Франка, 1999. – 104 с.
5. Вчені кафедри слов'янської філології / [Укладач Л. Панів; Наук. ред. В. Моторний; Відп. за вип.: Г. Домбровська, М. Божко, М. Павлунь]. – Львів: Вид-во Львівського університету, 1998. – 125 с.
6. Галас А. Із когорти фундаторів: (до 110-річчя від дня народження І.Г. Чередниченка) / А. Галас // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Філологія. – 2008. – Вип. 18. – С. 139-141.
7. Герман К. Розвиток лексики українських говірок Буковини в ХХ столітті / К. Герман // Науковий вісник Чернівецького університету. Слов'янська філологія. Збірник наукових праць. – Чернівці: Рута, 2008. – Вип. 428-429. – С. 9-16.
8. Герман К.Ф. Ім'я з когорти відомих мовознавців України / К. Ф. Герман // Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Серія: Слов'янська філологія. – 2009. – Вип. 475-477. – С. 3-5.
9. Гнатюк М. Наша гідність і опора / М. Гнатюк // Українська філологія: досягнення, перспективи: До 145-річчя заснування кафедри української філології у Львівському університеті. Ред. кол.: М.І. Гнатюк (відп. ред.) та ін. – Львів, 1994. – С. 3-29.
10. Гнатюк М. «Юліан Редько (1905-1993): Статті. Спогади. Матеріали» / М. Гнатюк // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника. – 2008. – Вип. 1 (16). – С. 580-585.
11. Гуйванюк Н. Іларіон Іларіонович Слинько як учений і педагог [Електронний ресурс] / Н. Гуйванюк. – Режим доступу: clg-phil.chnu.cv.ua/index.php.
12. Єдлінська У. Професору Левкові Полюзі – 70 / У. Єдлінська // Проблеми слов'янознавства. – 2000. – Вип. 51. – С. 213-215.
13. Іларіон Свенціцький: Біобібліогр. покажчик / [Уклад. Л.Панів; Наук. ред. та авт. передм. д-р філол. наук, проф. Л. Коць-Григорчук; Редкол.: В. Кметь (голова) та ін.]. – 2-е вид., допов., розшир. – Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2008. – 678 с.
14. Карпенко Ю.А. Чернівецька ономастична школа / Ю.А. Карпенко, Д.Г. Бучко, Я.П. Редьква // Логос. – 2009. – №1(3). – С. 106-112.
15. Козицький А. Полоністика у Львівському університеті / А. Козицький, А. Кравчук // Наукові зошити історичного факультету Львівського університету. Збірник наукових праць. – 2009.

- Вип. 10. – С. 13-35.
16. Колодинська Т. Стан і перспектива досліджень українських надсянських говірок у Польщі / Т. Колодинська // *TeKa kom.Pol. – Ukr: Związ.Kult. – OL PAN*, 2010. – С. 77-84.
17. Корнієнко І. З історії української антропоніміки [Електронний ресурс] / І. Корнієнко // *Рідна мова. – Вип. 34. – 2011. – Режим доступу до журн.: http://www.interklasa.pl/portal/dokumenty/ridna_mowa_uk/index.php?page=rm34_03*.
18. Костянтин Костянтинович Трофимович: (До VI Міжнародного семінару сорабістів): [Біобібліогр. покажч.] / [Уклад. Л. Панів]. – Львів: ЛДУ, 1995. – 44 с.
19. Кровицька О. Дмитро Бучко. Походження назв населених пунктів Покуття. – Львів: Світ, 1990. – 144 с. / О. Кровицька // *Збірник НТШ. Праці Філологічної секції: статті (літературознавство, мовознавство), матеріали, критика і бібліографія. – 1995. – Том 229 (ССХХІХ). – С. 564-567*.
20. Кровицька О. Українська історична лексикографія у міжслов'янському контексті / О. Кровицька // *Проблеми слов'янознавства. – 2003. – Вип. 53. – С. 136-144*.
21. Кровицька О. Українська лексикографія: теорія і практика / О. Кровицька. – Львів, 2005. – 174 с.
22. Кульбабська О. Атрибутивні синтаксеми в лінгвістичному трактуванні Н.В. Гуйванюк / О. Кульбабська // *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Серія: Слов'янська філологія. – 2009. – Вип. 475-477. – С. 16-24*.
23. Кульчицька Т. Життєвий шлях, наукова та творча діяльність професора Юліана Редька / Т. Кульчицька // *Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – 2006. – Вип. 38. – ч. II. – С. 162-170*.
24. Лесів М. Бойківські говірки в дослідженнях у ХІХ і ХХ ст. / М. Лесів // *Софія Рабій – Карпинська. Бойківські говірки. Збірник статей / [Зібрав і підготував до друку В. Пилипович]. – Перемишль, 2011. – т. ХVІІІ. – С. 15-38*.
25. Лизанець П. Лавер Василь Іванович (до 80-річчя від дня народження) / П. Лизанець // *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства. – Ужгород, 2010. – Вип. 14. – С. 192-196*.
26. Лизанець П. Микола Грицак як людина і невтомний збирач мовних скарбів краян / П. Лизанець // *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства. Вип.12. Українська діалектна лексика як об'єкт словникарства та лінгвогеографії. До 100-річчя Миколи Андрійовича Грицака. – Ужгород, 2008. – С. 43-48*.
27. Лизанець П. Степан Пилипович Бевзенко. До 85-річчя від дня народження / П. Лизанець // *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Філологія. – Ужгород, 2005. – Вип. 11. – С. 184-186*.
28. Мигoliniць О. Будівничий мостів між культурами (до 80-річчя професора П.М. Лизанця) / О. Мигoliniць // *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства. – Ужгород, 2010. – Вип. 14. – С. 183-186*.
29. Мигoliniць О. Стан дослідження закарпатських говірок / О. Мигoliniць // *Мигoliniць О. Українські закарпатські говірки (Збірник текстів). – Ужгород, 2002. – 65 с*.
30. Моторний В. «Слов'янству я присвятив покликання філолога» / В. Моторний // *Вчені кафедри слов'янської філології: Біобібліографія вчених університету / Укл. Л. Панів. – Львів: ЛДУ, 1998. – С.4-7*.
31. Німчук В. Першодослідниця написів на старовинних українських іконах [Електронний ресурс] / В. Німчук. – Режим доступу: <http://litopys.lviv.ua/katalog/pdf/dypinti.pdf>.
32. Ощипко І. Теодозій Возній як педагог і науковець: штрихи до портрета / І. Ощипко // *Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – 2009. – Вип. 46. – ч. II. – С. 226-240*.
33. Полюга Л. Українські історичні словники в контексті слов'янської лексикографії / Л. Полюга // *Проблеми слов'янознавства. – 2000. – Вип.51. – С. 195-198*.
34. Роман Гром'як: Бібліографічний покажчик / [Упорядники: О.Б. Конончук, З.Б. Лановик,

- С.Г. Смолин, Б.В. Хаварівський; Бібліогр. редактор Л.В. Талпош]. – Тернопіль: ТНПУ, 2007. – 96 с.
35. Сабадош І. Автор найбільшого українського діалектного словника (до 100-річчя від дня народження М.А. Грицака) / І. Сабадош // Вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. – 2008. – Вип. 19. – С. 134-137.
  36. Сабадош І. С.П. Бевзенко як діалектолог (до 90-річчя від дня народження) / І. Сабадош // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства. – Ужгород, 2010. – Вип. 14. – С. 187-191.
  37. Сабадош І. Мовознавець зі світовим іменем (До 75-річчя від дня народження В.В. Німчука) / І. Сабадош // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія філологія. – 2008. – Вип. 18. – С. 135-138.
  38. Сабадош І. Словник наддністрянського діалекту // Вісник Ужгородського університету. – Серія. Філологія. – Ужгород: Уж НУ, 2009. – Вип. 21. – С. 145-147.
  39. Сабадош І. Учений і педагог: [До 80-річчя від дня народження проф. В.І. Добоша] / І. Сабадош // Науковий вісник Ужгородського університету. – Серія. Філологія. – Ужгород: Уж НУ, 2004. – Вип. 10. – С. 177-179.
  40. Салига Т. Перша в Україні / Т. Салига // Слово і Час. – 1994. – № 4-5. – С. 114-115.
  41. Салига Т. Українська словесність у Львівському університеті: минуле та сучасне Т. Салига // Українська філологія: школи, постаті, проблеми. Зб. наук. пр. [Міжнар. конф. присвяч. 150-річчю від дня народження каф. укр. словесності у Львів. ун-ті (Львів, 23-25 жовтня 1998 р.)]. – Львів, 1999. – ч. 1. – С. 3-10.
  42. Сербенська О. Педагог із великою божою іскрою / О. Сербенська // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – 2010. – Вип. 50. – С. 3-9.
  43. «Українське слов'янознавство». Випуск 1-12 «Проблеми слов'янознавства». Випуск 13-50. 1970-1999. Тематичний покажчик опублікованих матеріалів / [Укл. М. Криль, В. Чорній]. – Львів, 2005. – 140 с.
  44. Українська філологія: досягнення, перспективи: До 145-річчя заснування кафедри української філології у Львівському університеті / [Ред. кол.: М.І. Гнатюк (відп. ред.) та ін.]. – Львів, 1994. – 360 с.
  45. Ціхоцький І. Франкознавчі дослідження кафедри української мови Львівського університету (наукові традиції і перспективи) / І. Ціхоцький // Українське літературознавство. Збірник наукових праць. – 2010. – Вип. 72. – С. 91-98.
  46. Чорній В. П'ятдесят випусків «проблем слов'янознавства»: ювілейні нотатки / В. Чорній // Проблеми слов'янознавства. – 1999. – Вип. 50. – С. 15-22.
  47. Юліан Редько (1905-1993): бібліограф. покажчик. Спогади. Дослідження / [авт.-упоряд. Т.Ю. Кульчицька, наук. ред. О. Луцький] / Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника. – Львів, 2006. – 504 с.
  48. Ястремська Т. Діалектний простір Галичини: говірки української мови / Т. Ястремська // Українська мова в Галичині: історичний вимір / [Відп. ред. Я. Ісаєвич, М. Мозер, Н. Хобзей]. – Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. (Серія «Історія мови»), 2011. – С. 55-106.

Гуменюк Т. Развитие украинской филологии в западных областях УССР во второй половине 1940-х - первой половине 1980-х гг. XX века: состояние и перспективы исследования.

В статті проаналізовані сучасні українські дослідження наукових досягнень українських філологів, історії розвитку українського мовознавства західних областей УССР во второй половине XX века. Виділені основні напрями досліджень, обобщена наукова праця вітчизняних учених.

Ключевые слова: *західні області УССР, українське мовознавство, наукові*

исследования, диалектология.

Humenjuk T. Development of Ukrainian Philology in the western parts of the USSR in the second part of the 1940s and in the first part of the 1980s of XX century: state and perspectives of research.

The article analyses contemporary Ukrainian researches of scientific achievements of Ukrainian philologists, the history of development of Ukrainian Linguistics in the western parts of the USSR in the second part of XX century. The main directions of research are determined; the scientific property of the country's scientists is summarized.

Key words: *western parts of the USSR, Ukrainian Linguistics, scientific research, dialectology.*

Одержано 14.11.2012